

درباره برخی از موازین سازمانی

۱۳۷۱

سازمان‌رهای افغانستان

انتشارات محسن
Mohsin Publications

در باره برخی موازین سازمانی

نویسنده: سازمان رهایی افغانستان

باز تایپ: انتشارات محسن

پست الکترونیک: mohsinpubs@gmail.com

وبلاگ: <http://mohsinpubs.blogspot.com>

تاریخ انتشار: سرطان ۱۴۰۲ / جولای ۲۰۲۳

«در باره برخی از موازین سازمانی» جزوه
آموزشی برای مبتدیان است که از سوی
«سازمان رهایی افغانستان» در سال
۱۳۷۱ جهت آموزش نوجوانان و جوانان
در حوزه‌های سازمانی تدوین گردید.
با توجه به نیاز آن در شرایط فعلی، به
بازتایپ و انتشار الکترونیکی آن اقدام
نمودیم.

انتشارات محسن

سرطان ۱۴۰۲

درباره
برخی از موازین سازمانی

سازمان‌رهای افغانستان

۱۳۷۱

پیشگفتار

«پرولتاریا برای بدست گرفتن قدرت حاکمه سلاح دیگری جز سازمان ندارد.» (لنین)

برای انقلاب کردن باید حزب انقلابی، حزب طبقه کارگر وجود داشته باشد. و طی یک قرن گذشته احزاب کمونیست در سراسر جهان طلایه دار نبرد طبقه کارگر علیه ارتجاع و پیشاهنگ او در مارش ظفرنموناش به سوی جهان نوین بوده است. از آوانی که مارکس و انگلس در شرایط نوین مبارزه طبقاتی در جامعه سرمایه داری و دستاوردهای علوم طبیعی و اجتماعی عصر (فلسفه، حقوق...) سوسیالیزم علمی را تدوین نمودند، همزمان به خاطر پیکار ظفرمند پرولتاریا، روی شکل پیشروترین پرولتاریا در حزبش تاکید نمودند که بدون حزب طبقه کارگر شناخت صحیح جامعه، نیروها و تغییر آن به سوی جهان نوین ممکن نیست. لنین در شرایط امپریالیزم، اهمیت حیاتی حزب طبقه کارگر را روشن ساخت و اساس تیوریک ایجاد حزب پرولتاریا را در اثر جاودانه اش

«چه باید کرد؟» متجلی ساخت و راه عام ایجاد حزب طبقه کارگر را در جنبش مارکسیستی جهان ترسیم نمود و با تاسیس حزب بلشویک بزرگ‌ترین دژ ارتجاع را در اروپا به زانو درآورد. قدرت و عظمت این حزب در تکیه بر توده‌های میلیونی و تشکل پیشروترین پرولتاریا در حزب است، نه این که چند تنی روشنفکر جای پرولتاریا بنشیند و حزب را اعلام کنند. استالین در تکامل و پاکیزگی حزب در مجموع کمر همت بست، مائوتسه‌دون با پیروی از مبانی تیوریک و احکام عام مارکسیستی-لنینیستی در ایجاد حزب، در کشور نیمه‌مستعمره و نیمه‌فیودالی، حزب کمونیست چین را بنیان گذاشت و انقلاب عظیم و بغرنج را در چین به فرجام پیروزی رساند. و باز کلیه انقلاباتی که در مسیر سوسیالیزم گام گذارده‌اند، بدست توانای احزاب کمونیست طبقه کارگر هدایت شده‌اند.

در کشور ما، شرایط عالی جنبش‌های اخیر هر چه بیشتر نیازمند حزب رزمنده طبقه کارگر است تا هماهنگی در تمام بخش‌های جنبش ایجاد کند و هجوم متمرکزی را علیه دژ ارتجاع هدایت کند تا بر بنای آن جمهوری توده‌ای را اساس گذارده و آن را بسوی کمونیزم رهنمون گردد. و ایجاد چنین حزبی پروسه دشواری را بایستی بیماید، پروسه‌ای که در آن سازمان‌ها و محافل مارکسیستی سوسیالیزم علمی را با جنبش طبقه کارگر پیوند عمیق دهند (و اکنون در جنبش‌های علمی سایر ستمکشان جهت رهبری درست آن شرکت فعال داشته باشد) و مبارزه ایدئولوژیک-سیاسی را با تمام روندهای انحرافی از هر نوع به پیش برند تا محمل‌های تیوریک آینده حزب را فراهم سازند. از چنین پیوند و رهبری مبارزات سیاسی-اقتصادی طبقه کارگر، آگاهی طبقاتی پرولتاریا به وجود آمده و حزب کمونیست تولد می‌گردد. جنبش مارکسیستی کشور که هنوز در مرحله محافل روشنفکر مارکسیست به سر می‌برد و در سرآغاز چنین

پروژه‌ای قرار دارد. با آغاز این پروژه یا در راه راستین حزب طبقه کارگر گام می‌گذارد و یا این که با بلند کردن لوحه حزب، ناقص‌الولاده‌ای را به نام حزب طبقه کارگر می‌سازد که در چنین صورتی بدون تردید صدماتی در راه ایجاد حزب راستین طبقه کارگر وارد می‌سازد. در این مرحله از جنبش، بایستی مبارزه ایدئولوژیک را بر اساس پیوند یافتن با طبقه کارگر و سایر ستمکشان دامن زد، تا طی آن جوانه‌های فکری سالم آینده پرورش یابد و پایه‌های مستحکم تیوریک برای چنین حزبی فراهم گردد؛ به اشاعه تجارب تاریخی احزاب مارکسیستی - لنینیستی پرداخت و با برخورد نقادانه به آن به تحلیل و ارزیابی موقعیت جنبش کشور پرداخته و راه غلبه بر ضعف‌های آن را نشان داد و وظایف مرحله کنونی جنبش را به درستی باز شناخت. (رساله‌ای در آینده خط‌مشی ما را در باره ایجاد حزب طبقه کارگر به طور همه‌جانبه روشن می‌سازد.)

پارهای از خصوصیات حزبی که ما خواهان ایجادش هستیم

ستاد پیشاهنگ طبقه کارگر بوده و طی آمیزش سوسیالیزم علمی با جنبش طبقه کارگر، طی رهبری مبارزات متنوع آن سر بلند کرده باشد و با سازمان دادن مبارزه مسلحانه و جبهه متحد ملی، خلق را در نابودی سوسیال امپریالیزم، فیودالیزم و سرمایه داری بروکراتیک هدایت کند؛ هدفش نیل به کمونیسم از طریق تقویت دیکتاتوری پرولتاریا و وفاداری بی دریغ به آموزش‌ها و تعلیم رهبران پرولتاریا باشد؛ م.ل.ا را رهنمای کلیه فعالیت‌ها قرار داده، در بکار برد و تلفیق آن مهارتی کافی داشته باشد؛ با موضع پرولتری به تحلیل مشخص اوضاع پرداخته و متناسب به آن، استراتژی و تاکتیک‌های معین وضع کند؛ میان تیوری و عمل رابطه دیالکتیکی برقرار ساخته، به نقش هر کدام اهمیت خاصی قایل باشد؛ با کلیه گرایش‌های ضد پرولتری قاطعانه و بی‌امان به مبارزه برخیزد؛ در پیوند عمیق با توده‌ها به سر برده و از پشتیبانی آنها بخصوص پرولتاریا و دهقانان برخوردار باشد.

اصل انتقاد و انتقاد از خود را همواره بکار برده، پیوسته فعالیت‌های گذشته را جمع‌بندی نموده، اشتباهات و کمبودها را نزد توده‌ها برملا ساخته و از آن درس‌های لازم را به منظور اجتناب در آینده فرا گیرد.

خط‌مشی توده‌ای از توده‌ها به توده‌ها را اساس کلیه کارهایش قرار داده، مرکزیت دموکراتیک اصول تشکیلاتی آن بوده، عضوگیری را بر بنای معیارهای مارکسیستی-لنینیستی اجرا کرده و همواره کیفیت را بر کمیت ترجیح داده و مبارزه بین دو مشی را در درون حزب تا زمانی که طبقات و مبارزه طبقاتی وجود دارد به پیش برد.

با رویونیسم معاصر با سردمداری سوسیال امپریالیزم شوروی مرز دقیق کشیده و با مزدوران خلق و پرچم و دسته‌های سیاسی متمایل به آن به طور قاطع و پیگیر مبارزه را در عرصه‌های مختلف ادامه دهد و همواره درک اعضای خود را از ماهیت و عملکرد آنها در هر نقابی که باشد بالا برد؛ تزلزل و توهم را در برابر سوسیال امپریالیزم خطری بس جدی برای جنبش تلقی کند و به مبارزه جدی ایدئولوژیک با آن برود.

اصل بزرگ انترناسیونالیزم پرولتری را مستحکم به دست گرفته و با تمام احزاب راستین مارکسیست-لنینیست خود را چون تنی واحد بداند در عین حالی که از وابستگی چون خلق و پرچم بر حذر باشد.

حزبی که در تمام زمینه‌ها متکی به خود بوده، با همین روحیه اعضای را پرورش داده، مستقل بی‌اندیشد و تنها مبتنی بر واقعیات مشخص، با در نظر داشت آموزش‌ها و احکام سوسیالیزم علمی سیاست و روش‌های خود را تعیین کند.

ناگفته پیداست که گروه‌ها و سازمان‌های جنبش از همان آوان پیدایش به مثابه اجزای حزب کمونیست آینده افغانستان صفات فوق را هر چه بیشتر در خود پیورانند تا ایجاد و تاسیس چنین حزبی ممکن گردد.

می‌پردازیم به اصول تشکیلاتی یک سازمان م.ل.

مرکزیت دموکراتیک:

مرکزیت دموکراتیک اصول تشکیلاتی سازمان پیشاهنگ طبقه کارگر است؛ مرکزیت دموکراتیک محصول وجود و رسالت طبقه کارگر بوده و تبلور وحدت دیالکتیکی آزادی و انضباط، وحدت اراده سازمانی و ابتکار عمل فردی

است؛ مرکزیت دموکراتیک تنظیم‌کننده مناسبات رهبری و اعضا، ارگان‌های پایین و بالا و کل مناسبات درون سازمانی است.

ماتریالیسم تاریخی اساس ایدیولوژی حزب طبقه کارگر را می‌سازد و مبتنی است بر این که توده‌ها سازنده تاریخ اند. خط‌مشی توده‌ای در چهارچوب این ایدیولوژی، از این اعتماد بر می‌خیزد که انقلاب امر توده‌های خلق است و باید به اتکای آنان و از طریق شرکت آنان انجام گیرد. مائوتسه‌دون خط‌مشی توده‌ای را در فرمول از توده‌ها به توده‌ها خلاصه می‌کند. از توده‌ها به توده‌ها به این معناست که باید:

۱- نظرات پراکنده و غیر منظم توده و تجارب مبارزات توده‌ای را جمع‌آوری کرد.

۲- به بررسی این نظرات پراکنده و غیر منظم پرداخته، آنها را بر اساس موضع، نقطه‌نظر و اسلوب مارکسیستی-لنینیستی به نظم آورده و جمع‌بندی نمود. این نظرات فشرده و تنظیم‌شده را به صورت سیاست معین دوباره به میان توده‌ها برد و به تبلیغ و توضیح آنها پرداخت تا توده‌ها از یک طرف به اجرای فعال و پیگیر این سیاست‌ها و نظرات بپردازند و از طرف دیگر صحت آنها را در عمل بیازمایند و از این طریق، این نظرات و سیاست‌ها صحیح‌تر، دقیق‌تر و کامل‌تر شوند.

«رهبری راستین باید طبق اصل از توده‌ها به توده‌ها عمل کند. بدین معنی که نظرات توده‌ها (نظرات پراکنده و غیر منظم) را باید جمع‌آوری کرد و آنها را به شکل فشرده در آورد. سپس به میان توده‌ها رفت و این نظرات را تبلیغ و تشریح کرد تا توده‌ها آنها را از خود بدانند، پیگیرانه دنبال کنند، به عمل در آورند و صحت این نظرات را در جنبش‌های عملی بیازمایند.

سپس باید بار دیگر نظرات توده‌ها را به صورت فشرده‌ای در آورد و دوباره به میان توده رفت تا آن که این نظرات بتوانند پیگیرانه تحقق یابند و بدین سان مکرر در مکرر این پروسه در یک حرکت مارپیچی تا بی‌نهایت ادامه می‌یابد و هر بار این نظرات صحیح‌تر زنده‌تر و غنی‌تر می‌گردند. چنین است تیوری مارکسیستی شناخت.» (مائو تسه‌دون)

بعضی از مسایل مربوط به شیوه‌های رهبری

مائو تسه‌دون مشی توده‌ای را به مثابه رهنمود اصلی در زمینه ارتباط حزب با توده‌ها تدوین می‌کند و متد سانتریالیزم موکراتیک را متد مشی توده‌ای می‌خواند. متد سانتریالیزم موکراتیک، متد مشی توده‌ای است یعنی ابتدا دموکراتیک بعد مرکزیت، یعنی گرفتن از توده و بردن به میان توده، پیوند رهبری با توده‌ها (سخنرانی در کنفرانس کار ۱۹۶۲).

بناء متد مشی توده‌ای در سازمان پیشاهنگ پرولتاریا به صورت متد سانتریالیزم دموکراتیک در می‌آید و پیوند فشرده و صحیح رهبری را با اعضا تامین می‌کند. مرحله دموکراسی در واقع مرحله‌ای از توده‌هاست، بدین ترتیب که رهبری به توده‌های حزبی برای جمعآوری عقاید و نظرات مراجعه می‌کند، عقاید و نظرات را جمعآوری می‌کند، مواضع و نقطه‌نظر مارکسیزم-لنینیزم-اندیشه مائو تسه‌دون آنان را جمع‌بندی می‌کند و از این طریق سیاست‌ها و رهنمودها ایجاد می‌گردند. در اینجا مرحله دوم یعنی سانتریالیزم شروع می‌شود، بدین ترتیب که عقاید و نظریات جمع‌بندی‌شده به صورت سیاست‌ها و رهنمودها به میان توده برده شده و آنها را بدان متقاعد می‌سازد. صحت و عدم صحت این سیاست‌ها در عمل توده‌ها به اثبات می‌رسند.

عقایدی که هنوز در صفوف است، در مجموع یک شناخت حسی بوده که باید توسط مرکز حزب و سازمان به شناخت منطقی تبدیل شود. مطلق ساختن این مرحله (دموکراسی) به مفهوم دنباله‌روی از توده و جنبش خودبخودی و بالاخره نفی نقش رهبری است؛ شناخت سازمان را در مرحله حسی نگه می‌دارد و شناخت ناقص مسلم است نتیجه‌ای جز اشتباه ندارد. و بالتیجه در درون سازمان، پراکندگی فکری و سازمانی، کار را به آناشیزم می‌کشاند.

«همان طوری که ماتریالیزم تاریخی نقش رهبران را در تاریخ به درستی بازتاب می‌کند، اهمیت مرکزیت در سازمان همانند اهمیت رهبران در تاریخ است که بدون رهبران مجرب، مبارزات خودبخودی توده‌ها به پیروزی نهایی نمی‌رسد. مرکزیت در سازمان شناخت پراکنده، پیشنهادات و نظریات اعضا و توده‌ها را به تحلیل گرفته و صحیح را از ناصحیح جدا می‌سازد و شناخت منطقی از پدیده‌ها را برای سازمان ارایه می‌کند. مائو تسه دون خاطر نشان می‌سازد که سانتریالیزم یعنی این که: در درجه اول باید عقاید درست را فشرده و متمرکز نمود و بر این پایه نظرات، سیاست نقشه، رهبری و عمل را یگانه ساخت.» (همانجا)

بدون مرکزیت، افکار پراکنده و کنده کنده در کانال درست انقلابی نمی‌افتد و بالاخره کار به لیبرالیزم و هرج و مرج می‌گردد و زمینه رشد افکار ناسالم پدید می‌آید. حاملین نظرات ناصحیح از آنجا که با کنترل، تمرکز، توضیح و انتقاد و انتقاد از خود مواجه نیستند، می‌توانند بخشی از سازمان را از هم بپاشند.

«مرکزیت باید بر اساس دموکراسی استوار باشد، مائو تسه دون گفت: سانتریالیزم مایک سانتریالیزم مبتنی بر دموکراسی است، سانتریالیزم پرولتاریایی یک سانتریالیزم بر اساس دموکراسی وسیع است. کمیته‌های

حزبی سطوح مختلف، ارگان‌های هستند که یک رهبری متمرکز اعمال می‌کند ولی رهبری کمیته‌ها به معنای رهبری دستجمعی است.» (همانجا)

مطلق ساختن مرکزیت، هیئت رهبری سازمان را از سرچشمه نظریات اعضا و توده‌ها منفرد می‌سازد، خواهی نخواهی به ذهنی‌گری و بالاخره اپورتونیزم چپ و یا راست می‌کشاند، و اعضا را با روحیه اطاعت کورکورانه و غیر خلاق و مبتکر پرورش می‌دهد. مرکزیت بدون دموکراسی مسبب پیدایش مناسبات پدرسالارانه و حاکمیت اندیشه فردی در سازمان گشته و سرانجام کار را به دگماتیسم، بروکراتیزم و ذهنی‌گرایی می‌رساند که سرنوشتی جز شکست ندارد. و اما دموکراسی بدون مرکزیت، رشته‌های سازمانی و ارتباطات آن را سست ساخته و جای سازمان منضبط را، محفل لیبرال‌ها و خرده‌بورژواهای بی‌بندوبار می‌گیرد و سرانجام آنارشیزم در سازمان حاکم می‌گردد که علی‌الرغم زیان‌های ایدیولوژیک سیاسی، زمینه مساعدی را برای نفوذ پلیس، عناصر مردد، غیرمارکسیست و متزلزل فراهم می‌سازد.

خلاصه مرکزیت و دموکراسی، از هم جدایی‌ناپذیر اند و یک پدیده واحد را می‌سازند. مرکزیت باید بر اساس دموکراسی باشد و دموکراسی تحت هدایت مرکزیت. در نظر گرفتن تناسب دیالکتیکی آینده حزب و سازمان امریست حیاتی و بکار بستن صحیح مرکزیت دموکراتیک در سازمان و حزب، وحدت شناخت، وحدت سیاست، وحدت نقشه، وحدت فرماندهی و وحدت عمل را در سطح بالا به وجود می‌آورد. در اینجا مختصراً در رابطه با اصل مرکزیت دموکراتیک به برخی از نکات سازمانی می‌پردازیم:

۱- به خاطر تقویت و اجرای مرکزیت باید سعی در انضباط آگاهانه کرد و دستورات سازمانی را قاطعانه و پیگیرانه انجام داد. به خاطر تحقق سیاست‌ها و

رهنمودهای سازمان، باید اعضا آگاهانه و با اعتقاد و ایمان بدان عمل کنند و از خودسری، هرج و مرج، لیبرالیزم و آنارشیزم پرهیزند. این در کلیه سطوح سازمان عام است. اگر رفقا نظریات و پیشنهادات جدی دارند، فوراً به مرجع مسئول برسانند تا در آن مورد غور صورت گیرد اما اگر دستوری عاجل می‌رسد و وقت مشاجره نیست در آن صورت باید بی‌تزلزل و قاطع انجام گیرد (این در موارد استثنایی است). عدم برخورد قاطع و بگومگوهای بی‌مورد سازمان را از تحرک و پویایی باز می‌دارد.

۲- بخاطر تقویت اجرای دموکراسی درون سازمانی باید به تقویت سیستم کمیته‌های حزبی، تحکیم رهبری جمعی با مسئولیت فردی و از بین بردن وظایف کلی پرداخت. تحکیم انضباط آگاهانه و حزبی از طریق مرکزیت عملی نمی‌شود بلکه از دموکراسی درون حزبی تحت رهبری مرکزیت و وسعت دادن سیستم کار کمیته‌ای قابل اجرا است. بایستی در کلیه سطوح سازمان کار کمیته‌ای را گسترش داد، افراد مورد نظر که از لحاظ وظایف، استعداد و سطح آگاهی همگون اند، کمیته‌های سه، چهار نفره ایجاد کنیم و تقسیم وظایف را در کلیه سطوح عملی سازیم و بکوشیم در کمیته‌های روشنفکری یک نفر کارگر را عضو بسازیم. در کار کمیته‌ای مرکزیت دموکراسی قابل اجرا و نظریاتی که ارایه می‌شود بحث صورت گرفته و نظریات و پیشنهادات در پرتو خط‌مشی عمومی سازمان تصحیح می‌گردد. مسئول کمیته در جهت تحقق دموکراسی و مرکزیت مسئولیت دارد.

مسئول باید در جهت شکوفا ساختن استعدادها، بحث‌های خلاق و مشورت از طرف اعضا بکوشد و در عین حال مرکزیت را به تحقق دریاورد. نظریات را جمع‌بندی کرده، درست را از نادرست تفکیک دهد و نظر درست را مشخص

سازد و روی آن وحدت آگاهانه را در کمیته تامین نماید.

در کار کمیته‌ای سیستم رهبری جمعی با مسئولیت فردی یکجا شده و به مرحله اجرا درآورده شود. برای هر فردی از کمیته باید وظایف مشخص سپرده و نظارت و کنترل دقیق از اجرا و یا عدم اجرای آن به عمل آید (این وظیفه می‌تواند نفوذ و کار تشکیلاتی در بین کارگران باشد یا در راه کمیته‌های درجات مختلف با فرا گرفتن فن چاپ و نشر، رساندن و پخش اوراق در مجامع کارگری مناطق دیگر یا مطالعات مخفی و غیره) و همواره جلسه انتقاد و انتقاد از خود را به خاطر بهبود کار و غلبه بر ضعف‌های رفقا راه افتد.

خلاصه باید سیستم رهبری جمعی را از طریق سهم‌گیری کمیته‌های حزبی در کلیه سطوح تشکیلات عملی ساخت و بر اساس تصمیم‌گیری مشترک در رابطه با حل هر مسئله‌ای، کنترل در عملی ساختن رهنمودها از طریق شرکت اعضای کمیته در انجام کارها و گزارش‌دهی متقابل و بالاخره کمک به رفقای پایین‌تر در اجرای وظایف و همچنان تقسیم وظایف و معین ساختن مسئولیت‌ها با در نظر گرفتن کیفیت سیاسی ابتکار و کوشا بودن در کار، تحرک و کیفیت سازمان را ارتقا دهیم، از پراکندگی جلوگیری کنیم و با متحرک ساختن کارها رهبری جمعی را با مسئولیت فردی از یک کمیته گرفته تا کل سازمان عملی سازیم.

مختصری در باره برخی موازین سازمانی

موازین سازمانی در مجموع جزء لاینفک سازمان است و در جریان مبارزه با گرایش‌ات انحرافی و ضدانسانی پدید آمده، رشد نموده، کامل شده و کامل می‌شود. اعضای یک تشکل هر چه بیشتر با موازین سازمانی آشنا شوند و با

روح انضباط پرولتری سازمان م.ل پرورش یافته و موازین و ضوابط سازمانی را عملی کنند و از لیبرالیزم و افکار خرده بورژوازی در زمینه فعالیت سازمانی پرهیزند. بخصوص که امروز شرایط انقلاب مساعدی پدید آمده، هر روز انقلابیون جدیدی به صفوف ما می پیوندند، بایستی با روح انضباط پرولتری صفوف را پرورش دهیم. نباید محفل خرده بورژواهای لیبرال به وجود آورد، بلکه سازمان منضبط و پیکارجوی ایجاد کرد که قادر به هدایت مبارزه انقلابی سخت و دشوار باشد و هر چه بیشتر پنج وحدت مارکسیستی-لنینیستی (وحدت فکر و اندیشه، وحدت برنامه، وحدت سیاست، وحدت فرماندهی و وحدت عمل) را تأمین نموده و محکم ساخت.

چهار ماده انضباطی:

- ۱- تبعیت فرد از تشکیلات
- ۲- تبعیت اقلیت از اکثریت
- ۳- تبعیت ارگان‌های پایین‌تر از ارگان‌های بالاتر
- ۴- تبعیت تمام اعضای سازمان از رهبری کل

موازین اصول دموکراسی

- انتخابی بودن تمام ارگان‌ها در تمام سطوح از طریق مشورت دموکراتیک.
- گزارش دهی متقابل با در نظر داشت شرایط مشخص، عمدتاً گزارش از بالا، گزارش سیاسی، در مورد سیاست‌ها، پیشرفت و عوامل کندی و برخی مسایل دیگر. ولی گزارشات از پایین. کل گزارشات سازمانی.

- فعالیت بطور مشخص و تمام فعالیت و زندگی سیاسی و گزارش دادن یکایک آن.

- امکان دادن به مبارزه ایدیولوژیک مثبت درون سازمانی، و در این رابطه:

- داشتن حق بیان نظرات و انتقادات بطور مستقیم (کتبی و سربسته از طریق مسئول) به رهبری سازمان آن هم در صورت لزوم (یعنی در صورتی که در کمیته خودشان قابل حل نباشد و یا لازم نباشد).

- تقویت دموکراسی درون سازمانی از طریق تقویت سیستم کمیته‌های حزبی.

مسئولین کمیته‌ها باید نکات زیر را اجرا کنند:

- یک مسئول باید به اعضای کمیته خود تکیه کند و به خاطر انجام وظایف شان آنان را کمک کند.

- به کار تبلیغاتی و تشکیلاتی در بین اعضای خود توجه کند. به انضباط آنان توجه کند و از کار شان دقیقاً بازخواست به عمل آورد.

- پیگیرانه به مطالعه و آموزش تیوریک پردازد، زیرا بالا رفتن درک ما از تیوری مارکسیزم-لنینیزم-اندیشه مائوتسه‌دون از عقب ماندگی ما در برخورد به پدیده اجتماعی می‌کاهد، قاطعیت ما را در انجام وظایف بیشتر می‌سازد و در نتیجه به تحکیم نظم سازمانی کمک می‌نماید. در رابطه با هر مسئله مهمی که پیش می‌آید، باید مطالعات مشخص آثار را به خاطر حل تیوریک آن سازمان دهیم تا وحدت تیوریک سیاسی درون سازمانی تحکیم هر چه بیشتر و آگاهانه‌تر یابد.

- تمایل نداشتن به آموزش در واقع از روحیه حزبی عاری بودن است.

- مناسبات خود را با اعضای کمیته خوب تنظیم کند، هر یک اعضای کمیته خود

را خوب بشناسد کمبودهای عمده آنرا باز یابد و همیشه با ظهور این کمبودها برخورد کند و او را در راه غلبه بر این کمبودها از طریق مطالعه آثار مشخص، تبادل تجربه و بحث یاری رساند. همیشه ناظر باشد که اصلاح شده یا خیر، به ضعف‌های کوچکی چون بی‌دقتی، عدم رعایت مخفی‌کاری و پرنسپ‌های سازمانی، عدم جدیت مطالعه در مسئله‌ای... باید توجه داشت، روی آن مکث نمود، اشتباه بودن آن را، عواقب آن را و راه علاج آن را بر ملا ساخت.

- طرز اداره خوب جلسات کمیته‌ها را فرا گیرد.

- برای هر جلسه تدارک قبلی و برنامه‌ای داشته باشد و بالای موضوع تعیین شده آمادگی داشته و در مورد تبارز عیوب هر یک اعضا یادداشتهایی داشته باشد تا در بخش انتقاد و انتقاد از خود آن را به بحث بگذارد و مکروب‌ها را از وجود اعضا بربوید.

- به پیشرفت هر یک اعضا توجه لازم مبذول بدارد. کار تیوریک هر یک را به دقت دنبال کند و در جهت تهیه کردن مواد آموزشی و آثار تیوریک و برداشت آنها از این آثار برای هر یک اعضا کمک کند. و هم در مورد کارهای تشکیلاتی او، در مورد ارتباط گرفتنش با افراد جدید، پنهان‌کاری و خلاصه تمام مسایل سیاسی و سازمانی توجه داشته باشد. صرف در چنین صورتی می‌توان اعضا را با روح سازمانی پرورش داد.

- در کمیته‌ها باید مسایل بی‌پرده مطرح گردند، مسئولین باید چیزهای خود را برای اعضا به منظور پرورش سالم شان مطرح سازد.

- در کمیته‌ها باید تواضع، بردباری و دوستی میان مسئول و اعضا وجود داشته باشد.

- مبادله اطلاعات با یکدیگر برای یافتن زبان مشترک، مثلاً در مورد مواضع سازمان‌های سیاسی کشور....

- مسئله‌ای که نمی‌فهمی از توده‌های پایین‌تر از خود بپرس، موافقت و مخالفت خود را زود اعلام نکن.

- کمیته‌ها باید کارهای عمده را محکم بدست گیرند، چون محکم بدست نگرفتن به معنی نگرفتن است.

- اعداد و ارقام را بخاطر بسپارید، به جنبه کمی و کیفی پدیده‌ها توجه کنید.

- وقت و موضوع آینده جلسه تعیین شود تا همگی آمادگی بگیرند.

- بحث‌ها، مقاله‌ها، سخنرانی‌ها فشرده باشد و جلسات نیز نباید بیش از حد طولانی باشد (مگر در موارد استثنایی).

- رفقای مسئول باید با شکیبایی با کسانی که با ما اختلاف نظر دارند و یا دچار اشتباه جدی شده‌اند به اقناع و پرورش سیاسی آنها و تصحیح اشتباهات شان بپردازد، مرض را تشخیص و با معالجه مریض را نجات دهد.

- یک مسئول با انضباط و آگاه باید همیشه از زندگی هر یک اعضا خود ترازبندی داشته باشد که در آن عمده‌ترین نکات مثبت را در هر یک از اعضا بیابد، چنانچه جهت عمده مثبت است، همواره جهات منفی و ضعف‌هایش به بحث گذاشته شود، با کار توضیحی، کار تیوریک و بحث‌های انتقادی راه غلبه را در آن نشان دهد و همواره در پراتیک انقلابی ناظر باشد که تبارز می‌کند یا نه. ترازبندی زندگی سیاسی هر عضو را به طور دقیق به مرکز سازمان هر سه ماه یکبار ارایه کند تا مرکز سازمان سیر زندگی سیاسی هر عضو خود را نظارت کرده و در صدد کاهش جهت منفی و پرورش جهت مثبت آنها باشد. بدون

داشتن ترازنامه زندگی سیاسی هر عضو، مرکزیت سازمان در اجرای وظایف سنگینش دچار اشتباهاتی بزرگی خواهد شد.

- مسئولین باید جلسات انتقاد و انتقاد از خود را در کمیته‌ها به درستی سازمان داده و مسئول در هر جلسه روی فعالیت‌های منفی کوچک روزمره، برخوردهای غلط و لیبرالیزم مشخص هر رفیق به انتقاد، توضیح و مشاجره همه‌جانبه پردازد. کشف ضعف هر رفیق از طرف مسئول بسیار مهم است، و بدون شناخت صحیح از اعضای کمیته ممکن نیست کارها را در مجموع درست سازمان داد. در جریان بحث‌های انتقادی است که مواضع و نظرات پنهان آشکار می‌گردد، عناصر سست، انتقادناپذیر و خودخواه برملا می‌گردند، ولی در غیر آن لیبرالیزم خرده‌بورژوازی در کمیته‌ها تداوم می‌یابد. با ضعف‌های رفقا نباید معامله کرد، از هیچ وضعی ولو کوچک نباید چشم‌پوشی کرد چون خورد است که بزرگ می‌شود و مسئولیت رشد این ضعف‌ها در آینده جدا متوجه مسئولین است. مسئولین در پی پاکیزگی سازمان و زدودن لیبرالیزم منحط و در تلاش پرورش رفقا با روحیه سازمانی در تشکیلات باشد. مقام انتقاد و انتقاد از خود و شیوه اصلاح اشتباهات رفقا را بدرستی درک کرده و همواره آن را عملی سازد.

- اعتماد و ایمان به سازمان و رفقا داشت، و این میسر نیست جز از طریق وحدت عمیق و همه‌جانبه ایدیولوژیک سیاسی و پراتیک انقلابی. در چنین صورت است که جای ارتباط شخصی را ارتباط سیاسی-سازمانی می‌گیرد و در آن صورت روابط شخصی در سطح عالی سازمانی ایجاد می‌گردد. دفاع از سازمان، یکپارچه در یک صف واحد رزمیدن، در هر کجا به یکدیگر کمک کردن و کار یکدیگر را ادامه دادن از خصوصیات رفقای یک سازمان انقلابی است.

آنانی که با یک انتقاد اعتمادشان دچار تزلزل می‌گردد برای تشکیلات بس

زیان‌بخش اند و به معنی نداشتن وحدت ایدیولوژیک، سیاسی و سازمانی است و عدم اعتماد شان را نسبت به هم‌زمانش می‌رساند.

- باید پافشاری روی اصول کرد، در چنین صورتی وحدت ایدیولوژیک سیاسی ما عمیق می‌گردد، انحرافات و اشتباهات افراد مشخص گردیده و چهره‌های لیبرال و اپورتونیست که در صفوف ما خزیده باشد، برملا می‌گردد. در دو انشعاب اخیر مواضع رفقا در مجموع روی اصول مارکسیزم-لنینیسم-اندیشه مائوتسه‌دون بوده و روندهای انحرافی و چهره‌های زشت و اپورتونیست در این جریان برملا گردید (تجارب اخیر گویای این حقیقت است).

- باید در برابر خلق و حزب برخورد مسئولانه کرد، مسئولیت در برابر خلق را مسئولیت در برابر حزب دانست. به کلیه پدیده‌ها برخورد سیاسی از موضع مشخص و صریح مارکسیزم-لنینیسم-اندیشه مائوتسه‌دون و پرولتاریا کرد. برخورد شخصی به رفقا، به مناسبات سازمانی زیان بس جدی وارد می‌سازد. انتقاد نکردن بخاطر آزرده‌گی، تشریفات و احترام نوع بورژوایی را مراعات کردن و در برابر آن از مسایل اصولی سیاسی-سازمانی گذشتن خیانت به امر سازمان است. صریح و صادق بود. از حساسیت اشخاص بخاطر انتقاد نهراسید.

- تمام فعالیت ما مطابق برنامه انجام گیرد. کادرها و مسئولین یک سازمان که استخوان‌بندی آن را می‌سازند بایستی برای انجام هر وظیفه تدارک کافی ببینند.

- مرور نکردن مسایل مربوط به انجام وظیفه، مهیا نکردن مصالح و وسایل اساسی، نداشتن نقشه عملی آماده نبودن برای برخورد به مشکلات، جمع‌بندی نکردن پس از انجام وظیفه جهت تصحیح اشتباهات، شایسته مسئولین و اعضای یک سازمان م.ل نیست.

به خاطر انجام چنین اصلی، در هر جلسه در کنار گزارش دهی، هر یک اعضا باید جمعبندی مختصری از جهات منفی کار خود در طول هفته داشته باشد و از آن انتقاد کند تا هم خود بر ضعف‌هایش غلبه کند و هم برای رفقای دیگر نمونه شود. مثلاً بی‌دقتی در امر مخفی‌کاری سهل‌انگاری در امر آموزش، سطحی‌گرایی، عدم استفاده از حداقل وقت، بی‌برنامگی در طول هفته و غیره.

- مسئولین باید داشتن روحیه توقع بیش از حد از تشکیلات را از میان ببرد و بیشتر با روحیه اتکا به خود پرورش یابند. کسی که آرمان پرولتاریا را پر عظمت‌ترین و شکوهمندترین آرمان فهمیده و در جهت تحقق آن جان خود را می‌گذارد، دیگر عیب است که همه چیز را از سازمان توقع داشته باشد و در صورت برآورده نشدن آن برنجد! چنین اشخاصی نه چنان آرمانی را فهمیده و نه با روحیه عالی پشتکار در چنین راهی می‌رزمند. رفقای مارکسیست باید بسیاری از کارها را با اتکا به خود و به ابتکار خود به سرانجام برسانند. بسیاری اند که حتی مواد حاضر آماده‌ای توقع دارند بدون آن که در پی تهیه آن باشند. یا در شرایط دشوار پناهگاه مطمئن و آرام می‌طلبند بدون آن که خود در جهت برآوردن آن همت گمارند و یا اگر چندی روابطش با سازمان قطع گردد، دیگر ادامه فعالیت و آموزش را نمی‌فهمند و با کوله‌ای از انتقاد، منتظر ارتباط اند و غیره.

- محکم بدست نگرفتن به معنی نگرفتن است. کادرها، مسئولین و اعضا باید امور سیاسی و سازمانی را محکم بدست گیرند زیرا انجام درست و موفقانه وظایف بدون دقت برنامه قبلی و تلاش مستمر ممکن نیست. سرسری گرفتن کارها به معنای انجام ندادن کارهاست چون هرگز موفقیت به بار نمی‌آورد و باز در صورت شکست احتمالی، به جمعبندی همه‌جانبه دست زد و باز کارها را از صفر شروع کرد، راه موفقیت چنین است.

تربیت رفقا با روحیه حزبیت

سازمان نخستین مدرسه ایست که روشنفکران در آن به ضوابط و موازین سازمانی تربیت می شوند و تدارک نفوذ در بین پرولتاریا به درجه اول و سایر زحمتکشان را می بیند. سازمان منضبط فعالیت و پیوند ارگانیک با پرولتاریا و سایر زحمتکشان و آموزش مستمر، آن عوامل اصلیست که روشنفکران با روحیه حزبیت پرولتری پرورش می یابند و از گرایشات ناسالم به دور می شوند. بناءً به توده ها اعتماد عمیق داشت و خود را در برابر توده ها و حزب مسئول دانست. و در این رابطه باید به دو گرایش غیرحزبی توجه کرد.

۱- انقلابی گری غیرحزبی: این گرایش خواهان انقلاب است ولی به حزب و مبارزه حزبی کم بها می دهد. این تظاهر از ایدئولوژی خرده بورژوازی انقلابی در صفوف پرولتاریا است. انقلابیون غیرحزبی اصلاً اعتمادی به کارگر و حزب او ندارند، چون فکر می کنند در سازمان مورد سوءاستفاده قرار می گیرند. آنان تمایل شدید به استقلال از حزب دارند. این استقلال شان در واقع استقلال از پرولتاریا و مارکسیزم است. آنان با منشی فردی که دارند، در تمام فعالیت های حزبی مطابق تمایل خود شرکت می کنند نه مطابق منشی، سیاست و رهنمودهای حزب. فهم، تجربه و دانش خود را بالاتر از حزب قرار می دهند. آنان انقلاب را می بیند ولی از حزب گریزان اند. اگر در چهارچوب جدی موازین و ضوابط سازمانی قرار نگیرند، مبارزات فردی، آنارشیستی و چریکی انجام می دهند. آنان مسئولیت نسبت به خلق را در مقابل احساس مسئولیت به حزب قرار می دهند و این دو راه را از یکدیگر جدا می سازند. آنان منشی فردی را بالاتر از مسئولیت در جمع می دانند. عامل آن را باید در عدم اعتماد راستین به طبقه کارگر، پایین بودن سطح آگاهی تیوریک سیاسی و سازمانی دید. رفقا باید با چنین روحیه

ضد حزبی و مارکسیستی در صفوف خود به مبارزه آگاهانه و سازنده برخیزند تا جمع مارکسیستی پرولتری ایجاد کنند.

۲- حزبی گری بورژوایی: اینان به ظاهر طرفداران جدی حزب و موازین آن اند ولی در واقع به توده‌ها و انقلاب بی اعتماد اند. از حزب یک جمع بروکراتیک را می‌فهمند که خود باید با برخوردهای لیبرالیستی و تشریفاتی آن موازین را اجرا کنند. آنان با رفقای حزبی احترام کارانه و چاپلوسانه برخورد می‌کنند ولی در برخورد با توده‌های زحمتکش و رفقای صفوف فرستاده امپراتور اند. برای مافوق‌ها در حزب یک نوع معیار و برای مادون‌ها نوع دیگر دارند. آنان روحیه انتقاد و انتقادپذیری را در حزب ندارند و موجودیت خود را به مثابه لیبرالی در حزب حفظ می‌کنند. آنان عملی کردن مرکزیت دموکراتیک را شامل حال خود ندانسته و ادعای استقلال دارند.

فراکسیون گرایی: برخی از روشنفکران از آنجا که روشنفکر اند در پی مقام می‌بر آیند و از آنجا که شایستگی ندارند، در صدد می‌شوند تا برای خود چند نفری را (با استفاده از ضعف‌های آنان) دست‌وپا کنند و در فرصت مناسب اختلافاتی را پیش کشیده و علم استقلال را برافرازند. در نتیجه صدمه برای تشکیلات وارد ساخته و سردرگمی برای برخی‌ها ایجاد می‌کنند. با چنین روحیه و عدم شایستگی، افراد دور و پیش او هم به زودترین فرصت سردرگم شده، بدون وظیفه مانده و از هم می‌پاشند، برخی‌ها پاسیو شده و برخی به لجن‌پراکنی می‌غلطند. این گونه اشخاص حتی صداقت حفظ اسرار سازمان را ندارند. تجارب «گروه» طی چند انشعاب و موارد دیگر این را ثابت ساخته است. بناءً با درک کوچک‌ترین مظاهر فراکسیون‌یزم در تشکیلات باید جدا به مبارزه ایدئولوژیک پرداخت. و با برملا ساختن چنین روحیه‌ای به جلوگیری

از خراب‌کاری و روشن کردن اذهان پرداخت و سلسله‌مراتب سازمانی (اخطار، تعلیق، اخراج) را در مورد چنین اشخاص به منصفه اجرا درآورد.

در یک تشکل در صورتی که وحدت روی خط مشی سازمانی در اساسی‌ترین مسایل انقلابی کشور و جنبش بین‌المللی کمونیستی وجود داشته و روحیه انتقاد و انتقاد از خود در کلیه سطوح قابل اجرا باشد، دگر جای برای انشعاب و بریدن نمی‌ماند، مگر این که به منافع مردم و توده‌های خیانت‌کرد و در پی مقام‌طلبی و خیانت به تشکیلات بود.

یکی از عوامل و تظاهر فراکسیونیزم دورویی است که در سیر رشد خود به توطئه‌چینی می‌انجامد و سرانجامش تسلیم است. دورویی یعنی عدم صداقت، وحدت را بخاطر آرمان پرولتاریا و توده‌های ستمکش نه بلکه به خاطر اهداف شخصی دیدن. اینان همیشه در کمیته‌ها و جلسات رسمی یک چهره دارند ولی همین که از جلسه رسمی خارج شدند به تبصره، تبلیغ، شایعه‌پراکنی، بدگفتن، دسیسه‌چیدن می‌پردازند (چه در مورد مسئول خود و چه در رابطه با مرکز سازمان). چنانچه در رابطه این خصوصیات رشد کند به توطئه‌چینی و دسیسه‌سازی ضدتشکیلاتی می‌انجامد و سرانجام آن خیانت و تسلیم‌طلبی است. دورویی در یک جمع کمونیستی جا ندارد و دورویی را باید با تشخیص دقیق جدا انتقاد و طرد کرد. تجارب ما نشان داده که چنین اشخاص از هیچ خیانتی ابا نورزیده و در نهایت به سادگی خود را به ارتجاع زمان تسلیم نموده‌اند.

یکی از اشکال فراکسیون‌گرایی برخورد دو رویانه نسبت به تصامیم، سیاست‌ها و رهنمودهای اتخاذشده از طرف سازمان است. وقتی سازمان، سیاست و رهنمودهای اتخاذ نمود آن را به بحث و مشاجره مسئولین و اعضا می‌گذارد تا همه‌جانبه بحث

صورت گیرد و از ضعف‌های آن انتقاد به عمل آید. برخی‌ها در این مرحله ظاهراً موافق اند ولی در باطن فقط منتظر شکست این سیاست‌ها و رهنمودها در عمل هستند. وقتی این سیاست و رهنمود در عمل دچار شکست شده و بهترین فرصت برای تخریب مساعد می‌گردد، این افراد شروع می‌کنند به بگو مگو از عدم شایستگی مرکز، از زیان‌های وارد شده، از بی‌دقتی، از بی‌مسئولیتی در برابر رفقا و سازمان، از عدم داشتن تحلیل درست، از عدم سنجش صحیح و... تا به این صورت اذهان را مغشوش سازند و چند تنی را دور هم جمع کنند و در فرصت مساعد علم استقلال و خیانت به تشکیلات را بلند کنند (تجربه انشعاب اخگر چنین بود). رفقای مسئول و اعضای سازمان باید تمام افکار خود را در زمان تدوین سیاست و رهنمود تمرکز داده و بکوشند که از کمبودهای سیاست‌ها و رهنمودها به موقع و با صراحت و قاطعیت انتقاد کنند تا تصحیح به عمل آید و هر چه دارند در همین مرحله در میان بگذارند. ولی وقتی سیاست تدوین شد و به مرحله اجرا درآمد و دچار شکست شد، دیگر تخریب فقط معادل خیانت به سازمان و عدم برخورد، فرصت‌طلبانه است. درست اینست که نخست سیاست را تصحیح کرد ولی پس از شکست آن باید به شکست، چون یک مارکیست برخورد کرد یعنی به جمع‌بندی آن جهت اجتناب آینده، جستجوی علل شکست، جبران خسارات، تحکیم سازمان، بالا بردن شناخت از پدیده‌های ناشناخته و کار تیوریک در این مورد پرداخت. نه این که ضعف‌ها را به منظور تخریب و خیانت به تشکیلات برجسته ساخت و روی آن به حرفی‌های روشنفکرانه پرداخت و چنان وانمود ساخت که گویا او در همان لحظات تدوین این سیاست و رهنمود موافق نبوده و شکست آن را پیشبینی کرده بود ولی مرکزیت سازمان مسئول آنست. مسئولین سازمان وظیفه دارند تا با تشخیص چنین عناصر ضدسازمان با قاطعیت عمل نمایند.

جهت جلوگیری از چنین گرایشات ضدسازمانی باید به تعمیق وحدت تیوریک-سیاسی پرداخته و روی ضوابط سازمانی هر چه بیشتر تاکید ورزید تا جمع منضبط را با وحدت دیالکتیکی ایجاد کنیم.

مسایل مربوط به عضوگیری:

هر سازمان به خاطر پیشبرد امر مبارزه طبقاتی به جلب نیرو می پردازد. نیروهایی که عضو می شوند باید مراحل زیر را طی کنند:

- طرفدار

- سمپات

- عضو آزمایشی

- عضو رسمی

معیارهای انتخاب شدن سمپات های رسمی از میان سمپات ها:

- فعال و جدی باشد

- پایه توده ای داشته باشد.

- شهامت در مبارزه داشته باشد.

- موضع خدمت به خلق و کینه به دشمن طبقاتی و ملی داشته باشد.

- سوابق روشن داشته باشد.

- نامنظم و بی انضباط نباشد.

- روحیه انتقاد و انتقاد از خود داشته باشد.

- پیگیر و سخت کوش باشد.
 - در آموزش کوشا باشد.
 - به قول خود وفادار باشد.
 - از لحاظ امنیتی هیچ گونه تاریکی نداشته باشد.
 - رازدار باشد.
 - زودفهم باشد.
 - قدرت جذب توده‌ها را داشته باشد.
 - صمیمی و رفیق دوست باشد.
 - به مسائل مادی و شخصی زیاد ارج نگذارد.
 - از امکانات خود برای رفقای سیاسی دریغ نکند و صادقانه و از دل و جان باشد.
 - علاقمندی‌اش بیش از هر چیز، به مبارزه سیاسی توده‌ای و رفقای سازمانی باشد.
- مهم است که از این خصوصیتی که برشمردیم، نمی‌تواند در تمام مراحل کامل باشد ولی حتمیست که این خصوصیات به درجات مختلف وجود داشته باشد تا آن را بتواند در درون سازمان ارتقا داد.

معیارها و موازین عضوگیری

- م.ل.ا را به مثابه تیوری هدایت فعالیت‌ها قبول داشته، بخاطر درک صحیح و بکار بستن‌اش در کلیه جوانب زندگی سیاسی و اجتماعی بکوشد.

- وفادار به توده‌های خلق، تلاش و تمایل شدید در جهت پیوند فشرده یافتن با توده‌ها و متقابلاً برخوردار شدن از پشتیبانی توده‌ها.

- قبول اساسنامه و برنامه سازمان و شرکت فعال در یکی از کمیته‌های سازمانی.

- پرداختن حق‌العضویت بطور منظم،

- اجرای دستورات سازمان،

عشق، علاقه و اعتماد عمیق به سازمان خود، بندهای پیوندش با سازمان عمیقاً محکم باشد نه این که نسیمی آن را از هم بگسلد.

- داشتن روحیه عمیق از خودگذشتگی و گذشتن از منافع شخصی به سود خلق.

- داشتن روحیه انتقاد و انتقادپذیری. در جریان مبارزه و شناخت پدیده‌های اجتماعی جدید و ناشناخته، سازمان را ناگزیر به اشتباه کردن در برخی از موارد می‌سازد. انتقاد کردن قبل از انجام عمل، انتقاد بخاطر جمع‌بندی صحیح و اجتناب در آینده است نه این که خود را مبرا از اشتباه دانستن و مسئولین سازمان را جا و بیجا به باد انتقاد گرفتن. باید دارای روحیه انتقادپذیری بود، چون ضعف‌های ما ناشی از شرایط اجتماعی و زیست موازین در محیط خرده‌بورژوازی، کمبود معرفت و تجربه، فقدان پیوند با پرولتاریا و نیم‌مودن پروسه تجدید تربیت در بین توده‌هاست.

انتشارات محسن
Mohsin Publications